

ського обліку, точність і оперативність інформації є вирішальним фактором успішного розвитку підприємства. Для належного інформаційного забезпечення системи управління підприємством засобами обліку і аналізу доцільно сформулювати комплекс рекомендованих завдань для досягнення ефективного обліково-аналітичного забезпечення реалізації управлінської функції:

- розробити критерії та порядок оцінки якості інформації, яка створюється у системі бухгалтерського обліку та економічного аналізу;
- розробити методику оцінки якості облікового циклу та процесу аналітичної обробки облікової інформації;
- встановити порядок генерування необхідної управлінню кількості даних у системі обліку та порядок подальшої трансформації облікових даних у аналітичну інформацію.

В умовах сучасної інформаційної технології найперспективнішим напрямом застосування обчислювальної техніки є створення і впровадження інформаційних систем нового покоління, які зорієнтовані на розподільну обробку даних на основі автоматизованих робочих місць планово - управлінського персоналу, обчислювальних мереж, експертних систем підтримки прийняття рішень.

УДК 658.15

С.В. РОСПОПА, *магістр спеціальності «Облік і аудит», Мукачівський державний університет*

РОЗРОБКА СИСТЕМИ БЮДЖЕТІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Сьогодні українським підприємствам надається право самостійно розробляти власні виробничі програми, плани виробничого і соціального розвитку, визначати стратегії цінової політики, а отже, суттєво зростає відповідальність керівників за прийняті ними управлінські рішення.

Для прийняття оперативних і ефективних рішень керівникам необхідна достовірна інформація про фінансово-

господарську діяльність підприємства. Виконанням цього завдання і займається бухгалтерська служба підприємства.

В сучасних умовах процес управління підприємством значно ускладнився у зв'язку з наданням підприємству повної господарської та фінансової самостійності.

Виходячи з цього ускладнюються й завдання, що постають перед системою бухгалтерського обліку.

Завдяки сучасним комунікаційним технологіям різко зросли інформаційні потоки, можливості оперативної роботи з великими масивами інформації. З метою координації та підготовки необхідної інформації для управління є доцільним виділення управлінського обліку з системи обліку підприємства. Від якості інформації, її корисності, а також повноти задоволення потреб користувачів у прийнятті управлінських рішень залежить їх якість. Показником її високого рівня є здатність підприємства вистояти в жорстокій конкурентній боротьбі.

Оскільки система управлінського обліку спрямована на забезпечення ефективності функціонування суб'єкта господарювання, то важливе значення має планування. При плануванні враховуються як вихідні так і перспективні можливості підприємства. Процес планування безпосередньо пов'язаний з процесом контролю.

Бюджетування визначає короткотермінові завдання в межах загальних стратегій. Результатом бюджетування є складання бюджету.

Бюджетування відносять як до надбань вітчизняного досвіду, так і до управлінських інструментів, розроблених західною економічною наукою, що, на відміну від традиційних методів і способів управління, ефективніше впливає на використання ресурсів, рух коштів і на результати фінансово-господарської діяльності, зокрема операційної. Це досягається за рахунок оперативнішого отримання інформації, яка є значною аналітичною цінністю для прийняття управлінських рішень.

Бюджет – це план майбутніх операцій підприємства. При здійсненні бюджетування важливе значення має узгодження різ-

них видів бюджетів, приведення їх у відповідність і розробка зведеного бюджету.

Розробка бюджетів на підприємстві дає можливість збільшити поінформованості керівництва підприємства та окремих структурних підрозділів щодо зовнішнього економічного середовища, попередити про можливі проблеми в майбутньому. Наприклад, отримавши інформацію про нестачу грошових коштів протягом певного періоду (наприклад, літніх місяців) для забезпечення поточної діяльності на підставі даних відповідного бюджету керівництво заздалегідь має можливість запобігти негативним тенденціям або шляхом скорочення витрат на цей період, або залучивши додаткове фінансування;

Бюджети на підприємстві сприяють:

- координації діяльності менеджерів різних підрозділів підприємства;
- є засобом за допомогою якого можна оцінити ефективність роботи підприємства (підрозділу);
- здійсненню контролю

Доцільно зазначити, що види, склад та структуру бюджетів підприємство обирає самостійно залежно від типу внутрішньої організації, профілю та видів діяльності, спеціалізації, розміру, етапу життєвого циклу, особливостей середовища функціонування, стадії впровадження та застосування бюджетної системи та інших чинників.

Бюджет підприємства (установи, організації) – це внутрішній документ, представлений у формі розпису видатків і/або доходів об'єкту бюджетування (підприємства, підрозділу, центру відповідальності), що складається на певний період шляхом багатоваріантного аналізу діяльності підприємства.

Ефективність використання бюджетів підприємства безпосередньо залежить від обраних методів їх розробки, які повинні максимально враховувати особливості діяльності підприємства.

Звичайно бюджет складають на досить тривалий період, щоб мати можливість показати ефект обраної керівництвом господарської політики, але водночас досить короткий, щоб оцінки були зроблені з достатньою точністю. Це правило передбачає

складання кількох видів бюджетів, які охоплюють різні проміжки часу.

Операційний і фінансові бюджети найчастіше складають на рік з подальшою їх деталізацією на менш тривалі періоди: квартал, місяць, два тижні або декаду.

Чим коротший бюджетний період, тим складніше сформувати бюджет, оскільки зростає роль непередбачуваних чинників. Наприклад, визначити обсяг продажу за кожний тиждень набагато складніше, ніж встановити його величину в цілому на місяць. У свою чергу, бюджети капітальних інвестицій звичайно розраховані на період від 5 до 10 років.

Бюджетування охоплює розроблення бюджетів різних видів на підприємстві, побудову в організаційній структурі управління органів, що займатимуться бюджетуванням, формування положень щодо стимулювання розробників та виконавців бюджетів, перевірку та оцінювання результативності функціонування бюджетної системи на підприємстві, усунення недоліків та відхилень, що виявлені у процесі бюджетного контролювання, на основі забезпечення необхідних регульовальних заходів.

Результатом бюджетування є отримані методи менеджменту (різноманітні бюджети, положення про бюджетний комітет, бюджетний регламент, положення про стимулювання працівників за виконання бюджетних показників тощо), які після трансформації в управлінські рішення стають способами впливу керуючої системи підприємства на керовану.

Процес бюджетування охоплює такі основні стадії:

1. Доведення основних напрямів політики підприємства до осіб, котрі відповідають за підготовку бюджетів.
2. Визначення обмежувальних чинників.
3. Підготовка бюджету продажу.
4. Попереднє складання бюджетів.
5. Обговорення бюджетів із вищим керівництвом.
6. Координація та аналіз обговорених бюджетів.
7. Затвердження бюджетів.

Основними бюджетами, які доцільно формувати на підприємствах, є бюджет доходів та витрат, бюджет руху грошових кош-

тів та бюджет активів і пасивів. При цьому розробка основних бюджетів організації шляхом консолідування бюджетних показників дозволяє керівникам економічних служб відслідковувати міжфункціональні взаємозв'язки та вплив планових змін у виробничо-господарській діяльності на фінансову результативність, розрахункову активність, структуру активів та пасивів, фінансову стабільність підприємства.

Формування вищевказаних основних бюджетів дозволить системно оцінити діяльність організації та отримати повну і достовірну інформацію для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на вищому, середньому та нижчому рівнях управління.

Список використаних джерел

1. Белоусова І. Управлінський облік на підприємстві / І. Белоусова // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. - № 5.- С.23.
2. Голов С.Ф. Управлінський облік: Підручник / С.Ф. Голов. - Київ: Лібра, 2003. -704 с.
3. Голов С.Ф. Управлінський облік: Підручник / С.Ф. Голов. – 4-те вид. – К.: Лібра, 2008. – 704 с.
4. Лень В.С. Управлінський облік / В.С. Лень. – К.: Знання–Прес, 2003. – 286 с.

УДК 338.43

Л.В. САВОШ, *к.е.н., доцент,
кафедра обліку і аудиту,
Луцький національний технічний університет*

ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИКИ МНОЖИННОГО РЕГРЕСІЙНОГО АНАЛІЗУ ДЛЯ ПОТРЕБ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

Системи управлінського обліку накопичують, класифікують, узагальнюють і повідомляють інформацію, яка дозволяє керівникам підприємств та організацій приймати ефективні рішення, контролювати діяльність, здійснювати планування їх функціонування та розвитку. Важливим аспектом управлінського обліку